

TRIBUNA

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o jum. . 2-40 "

Nrul de Duminică

Pe un an . 5 Cor.

Pentru România și

America . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-

mânia și strălătațe pe

un 40 franci.

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferenoz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminta-

trație.

Mulțumite publice și Loc de-

schisă costă fiecare zlr 20 fl.

Manuscripte nu se in-

polază.

Telefon pentru oraș și

somitat 502.

A murit un om: Ioan Slavici.

De Octavian Goga.

Un prieten mi-a povestit odată întâmplarea care îmi vine în minte acum. Mi-a spus-o într'un amurg de toamnă, când mergeam alături și copacii își scuturau frunza ofilită la picioarele noastre. Mi-a spus-o, ca să înțeleg cât de crudă e uneori ironia sorții.

În tinereța mea, — așa spunea prietenul — am cunoscut o cântăreață. La un concert în fața unei mulțimi imense, atunci am văzut-o întâi. Era o apariție de cheruvim, când s'a ivit deodată în haina de mătăasă albă, cu ochii strălacitori, cu chipul luminat de un zîmbet, ca de o aureolă. Cu cel dintâi cântec ne a cucerit pe toți. Mi-aduc aminte, era un cântec simp'u dela țară, o melodie limpede și curată ca unda unui riu de munte. Dar era atâta frăgezime în glas, atâta mlădiere, atâta seninătate, că trebuia să te farmece. Și cum să nu ne miște cântecul ei, care părea că ne-aduce un miros de pădure, un zvon de frunză verde în vântul turbure al vieții? Se înțelege, că ne-a mișcat. Țiu minte, ca acum. Vecinii mei zâmbeau, ca în legănarea unui vis. Eu închiseseam ochii și trilirile ei de priveghitoare îmi veneau ca de undeva de departe, mi-se părea că copilăria uitată îmi mai trimite o rază tîrzie să mă mângăie pe frunte. O, a fost nespus de frumos. Când a isprăvit, lumea a rămas cufundată într'o tăcere de biserică. Abia într'un târziu ne-am desmetecit de-o furtună de aplauze... Când am plecat, duceam cu mine o moșă dulce. Părea că sînt mai ușor, mai bun. De-atunci ani dearîndul mi-a rămas închis în suflet cântecul ei: cea mai frumoasă mângăiere în serile mele de singurătate.

— S'au scurs ani de-atunci. Eu, — continuă prietenul meu, după câteva clipe, — n'am mai văzut-o. Dar o urmăream de departe cu gândul. Spuneau unii, că și-a pierdut vocea, că are aceleași undulări ca tifelate, dar limpezimea de odinioară s'a mai pierdut. Orice mi spuneau însă, era înzadar. În sufletul meu răsuna vechiul clopoțel de argint.

Dar vezi, mi-a fost dat să nu pot păstra până la sfârșit această imagine curată. Pe semne, nenorocul meu a vrut să fie așa. După ani îndelungași, când nu-i mai auzisem de veste, rătăcind într'o seară pe bulevardul unui oraș mare, m'am oprit în drum la o cafenea. Copleșit de urît, pierdut în gândurile mele, m'am așezat într'un colț. Cum m'am uitat înapoi, am văzut că o nimerisem rău. Era o atmosferă dubioasă în jurul meu. Era miros de tutun și de parfumuri ieftine, cari m'au deșteptat degrabă din aiurări. Cum stam așa, deo-

dată m'a făcut să tresar un început de muzică. Un taraf cânta. Țipau viorile, strănuta clarinetul și în mijlocul acestui ansamblu ciudat, din care se desprindea o romanță de bulevard, a început să cânte o femeie. Glasul dogit și stins se muncea zadarnic să dea un relief notelor capricioase. Nici avânt, nici cădere n'avea, ca o apă moartă. Doar pe-afocurea mai puteai desluși câte un accent limpede, care venea străin și nepotrivit. Intorc capul s'o văd pe cântăreață și ce-am văzut — prietene — m'a tulburat. În fundul cafenelei, pe niște scânduri murdare, în clar-obscurul unui candelabru de sticlă colorată, se trudea să cânte biata femeie. Avea o înfățișare disgrațioasă; era bătrână, slăbită și obrajii plini de creșuri cu paloarea lor de var străluciau, par'că, sub strașina unei enorme peruci blonde... Cum cântă, ridică fața, o rază de lumină îi rătăcește pe frunte. O văd mai bine. Tresar și mă scutur ca de un vis urît. Părea că într'un ciob de oglindă proastă mi-s'a arătat un chip cunoscut, care îmi apărea acum ca o caricatură bizară. Mă uit mai adânc la masca stranie, îi văd ochii și abia am putut să-mi stăpănesc un țipăt. O recunosc: era cântăreața, care m'a fermecat odinioară.

Mă ridic repede și la plecare văd mari placarde roșii, cari îi vesteau numele pe pereții cafenelei... M'am dus cu sufletul frînt, ca de-o nenorocire mare. De-atunci de câte-ori n'am b'estemat ciasul rău, care ni-a rătăcit acolo. În suflet mi-a amuțit clopoțelul de argint. S'a zdrobit în sara ceia. Și, nu știu cum, mi se pare, că am rămas mai sărac de-atunci. Cum stau așa, în câte-un amurg de toamnă, îmi vine în minte povestea asta. Zădarnic mă muncesc să reînviiu cântecul din tinerețe. Mi l-a omorât caricatura lui. În astfel de clipe mă sbucium și mă doare cruzimea sorții, care e atât de nemiloasă în drumul ei. Mă doare și îmi vine s'o strivesc supt blestemele mele pe ființa ceia rea și fără inimă, pe această femeie caricatură, care mi a răpit cea mai frumoasă amintire din tinerețe. În pornirea mea de mînie îmi zic, că mai de grabă trebuia să se prăpădească atunci demult, în zilele ei de biruință, decât să rătăcească până astăzi în mijlocul nostru ca o umbră urâtă a unui vis frumos, ca o clipă de tulburare diabolică a credinței noastre.

Pentru că — încheiă prietenul meu, cu glasul posomorât — nimeni n'are dreptul să fure frumosul din sufletul nostru și eu nu cunosc mai mari criminali, ca aceia cari ne omoară credința...

Așa mi a vorbit prietenul și în vreme ce mergeam alături, soarele murea pe o culme

veștedă, în văzduh tremură tristeța amurgului de toamnă și printre ramurile copacilor se fremăta vântul într'un zvon îndurerat, ca un clopot de îngropare.

Povestirea asta crudă, cu tragicul ei brutal, mi-a venit în minte, fără să vreau, zilele aceste, când o soartă rea mi-a adus în mână un număr din ziarul »Telegraful român«, în care domnul *Ioan Slavici*, făcând o profesie de credință politică, se declară aderent al principiilor transfugului vicar Mangra...

Și cum nu mi-ar fi venit în minte? Stau înmărmurit în fața acestei priveliști urâte. Cum? Ioan Slavici, duiosul nuvelist, care ne-a fermecat tinereța cu condeiul lui de aur, tovarășul lui Eminescu care a încremenit în icoane neperitoare crîmpeie din sufletul neamului nostru, să devie dintr'odată un transfug și să-și facă culcuș alături de-un Burdea și Șeghescu? Slavici, întemeietorul »Tribunei« din Sibiu, neînfrântul gazetar îndrăzneț, agitatorul implacabil și nehotărît, politicianul tranșant și răspicat, care a inaugurat la noi curentul desăvîrșitei izolări de tot ce e ungueresc și-a aruncat lozinca, că »soarele neamului românesc la București răsare«, acest tribun care de treizeci de ani și mai bine a tipărit mii de articole, a lovit oameni, a sfărmat reputații, a dărîmat autorități, a sbiciuit morți și vii în numele principiului de intransigență națională, acest Slavici să ajungă dintr'odată apostolul »moderațiunii politice« la noi, să se facă mic și îndulcit, să-și ia aiere de inocență și bună credință, ca un vicenotar dela comitat, și să se ivească din bun senin cu pălăriuța în mână la — faceți-vă cruce — »Telegraful român«?... Toți cunoscătorii trecutului nostru în publicistică vor tresări și-și vor da seama, cât de bizar le sună în urechi această împărechere de nume: *Slavici, colaborator la »Telegraful«!*... Par'că te văd, bunule preot albit, din cutare sat dela poala munților, care acum treizeci de ani cinsteai mai mul: *Tribuna* lui Slavici, decât scriptura evangheliei, care-ai tras și-ai pătimit pe urma dragostei tale, par'că te văd cum stai prost și bolborosești în barbă: Slavici scrie la Telegraf... ori eu m'am smintit ori lumea s'a întors pe dos...

În adevăr, cu cât stai și cumpănești mai mult această faptă, această trecere bruscă, cu atât te isbește mai tare îndrăzneala acestui act temerar. Povestea, cu care am deschis a este rînduri, mi se pare din ce în ce mai puțin aspră. Cine e domnul Slavici, dacă nu cântăreața măiastră, care ne-a legănat tinerețele cu farmecul ei și pe care

o întâlnim acum la bătrânețe într'o tovrășie desonorantă, cu glasul spart și cu vraja pierdută, încercând un cântec obscen? Cine e, dacă nu umbra vulgară a unui vis frumos, care e trimisă să ne fure comoara amintirilor curate?

Spunea cu atâta dreptate prietenul meu, că nimeni n'are dreptul să fure frumosul din sufletul nostru și că nu sânt mai mari criminali, decât acei cari ne omoară credința. De aceste crime se face vinovat acum d. Ioan Slavici. Stai și judeci. Cum? Va să zică, nu mai este nici o linie de consecvență în sufletul oamenilor noștri, nu se mai găsesc bătrânețe curate în ceata asta mărunță? E un blestem nou, ca bătrânii, înainte de-a muri, să-și îngroape cinstea? Și-a batjocorit Mangra părul cărunț, acum trebuie să facem îngropare nouă? Stăm cu inimă supusă de jale, ne frământăm de durere și răspundem: *trebuie*.

În viața popoarelor luptătoare scriitorii au fost și vor rămânea totdeauna avangarda care deschide bătaia. Scrisul lor e trîmbița fermecată prin care se propagă aspirațiile unui neam. În sufletul lor larg ei cuprind și plămădesc durerile mari ale mulțimei. Ei sânt reprezentanții celor mai avansate credinți și din ținuta lor trebuie să se desprindă idealitatea luptei unui popor. Cu ochii robiți de-un chip, care plutește departe, ei merg înainte și drumul lor e fără cotituri. Ei au numai popasuri, întoarceri n'au. Ei sânt apostoli, nu vameși. Ei predică, nu fac târg. Transacțiile la masa verde le săvârșesc politicianii cu conștiința elastică, în vreme ce scriitorii durează între pământ și cer puntea de aur pe care strălucește sufletul unui popor. În vremile de bătaie, ard focuri în noapte pe culmile munților. Aceste focuri sânt semnul, că războiul a început, că în vale sânt oști gata de luptă. Aceste focuri, — un simbol al vegherei neadormite, — sânt în frământarea unui neam: *scriitorii*.

Aceste adevăruri eterne le-a călcat acum domnul Ioan Slavici, care și-a stins candela conștiinței și trece în tabăra acelor pe cari credința obștească a poporului nostru îi socotește de trădători. Această păcătuire grea împotriva ordinii eterne trebuie să-l doboare. Există un soi de păcate, pe cari nici societatea noastră deosebit de iertătoare nu le poate suporta. Un astfel de păcat e și căderea politică a unui scriitor. De aceia d. Ioan Slavici, care prin trecerea sa își sfarmă toiagul de apostol, trebuie să fie sacrificat. Dânsul și-a stins focul, care lumina atât de curat pe-o culme. Acest foc nu mai este. Deci Ioan Slavici, scriitorul nu mai este. A rămas numai Slavici politicianul, tovarășul lui Mangra și Șeghescu, un om nou, o figură de politician improvizat, față de care nu putem avea nici o pietate.

Avem, deci, îngropare acum. Cerniți-vă sufletele de jale, cereți iertare lui Dumnezeu și vărsați o lacrimă curată pe un mormânt proaspăt. A murit un om: Meșterul Ioan Slavici, părintele nostru literar, nu mai este. Plângeți-l, căci merită. El a plâns doar atât de frumos durerile noastre. Să-l plângem cu toți și să chemăm și pe popa Tanda din Sărăceni, pe Budulea Taichii și pe credinciosul Scormon să plângă și ei. În această adunare tristă, lăsați mă să viu și eu, un modest învățacel al marelui meșter și cu sufletul plin de durere, cu lacrimi în ochi, cutremurat de fiorul acestei îngropăciuni, să arunc cel dintâi bulgăr de țărină pe sicriul unei glorii moarte și să zic:

— Dumnezeu să-l ierte!

Iar, dacă se va întâmpla, iubite cititorule, să vie cineva în casa ta să-ți spuie, că Slavici se plimbă cu Mangra la braț pe malul Dunării, în Budapesta, că marele scriitor al Ardealului e în ceata transfugilor noștri politici, dumneata să-l privești adânc în față pe acest calomniator fără pietate pentru trecutul literar

al unui popor și să-i răpunzi și să-l apăsai:

— Minți omule! Scriitorul nostru Slavici, a murit!

Intâlnirea între Kiderlen Wächter și contele Aehrenthal. Din Marlenbad se va muta noul secretar general al ministerului de externe german Kiderlen-Wächter, fost mai înainte secretar german în București, a sosit ieri dimineață în Marlenbad, unde petrece și ministrul de externe contele Aehrenthal, fost și el pe vremea ministrul de externe al Austriei în București.

Kiderlen Wächter a avut în același zi o întrevvedere cu contele Aehrenthal, căreia i-a acordat o deosebită importanță politică, mai ales în privința chestiunii orientale. Această întrevvedere a avut loc acum dimineața la Ischl. În cercurile politice bine informate se vorbește că păreriile celor doi diplomați în ce privește chestiunea orientală sânt pe deplin congruente. Kiderlen Wächter și-a exprimat nădejdea că întrevvederile vor fi împărtășite și de ministrul de externe din Berlin.

La amiază, contele Aehrenthal a dat la Ischl un dîneu la care au participat și fostul ministru de externe al Italiei, contele Capelli. E și aceasta un moment deosebit de important, dacă ne reamintim că în cursul acestei luni ministrul nostru de externe va avea la Ischl o întâlnire și cu San Giustino, ministrul de externe al Italiei. În orice caz, întrevvederea aceasta e o dovadă că, cele trei mari puteri ale triplei alianțe sânt de absolut acord în privința chestiunii orientale.

Kiderlen-Wächter a plecat azi la Berlin.

Acțiunea d-lui Dr. Ion Mihu. După vestit că d. Dr. Ion Mihu a fost înaintea primului ministru contele Khuen-Hedervary, spre a fi consultat asupra unei alianțe legeri între români și guvern. Dr. Mihu a avut două convorbiri importante cu contele Khuen și una cu contele Tisza. Dr. Mihu a prezentat un memoriu, expunând

Orbul.

— Schiță. —

E prima zi de Paști. Orașul tăcut și împodobit de sărbătoare, parcă doarme. Casele spoite de curind stau înșuruite de-alungul stradelor pustii. E pace pretutindeni. Soarele a răsărit de-asupra grădinilor în floare și raze călduțe coboară de sus, topind globuri de foc în ferestrele deschise.

Stau în ograda din dosul casei și privesc buchetele albe de creș, în care zumzăie albine călătoare. Ca niște părăluțe argintii cad printre ramuri florii albe. Într'un unghier liliacul își plânge podoaba scuturată, pe când alături, saltă voios un flăcăiandru de merisor, de-abia mijndu-l mănunchiurile roșoare. Imi fug ochii pe cerul luminat. Urmăresc de-aproape un noursă; din ce în ce mai mic, mai pierdut, până se topește. Imi zic atunci: Așa-s durerile omenești! Tot mereu le macină vremea, până ce dispar!...

Dinspre drum, cu mirosul florilor, vine un cântec jalnic din fluer. Pare că plânge un suflet înăbușit de lacrimi. Rândunele cernite, trec în sbor, cîrplind în depărtate zări albastre. E atâta sărbătoare în aer, și atâtea vieți mijesc în mugurul primăvăratice!... Un cîntezol se leagănă pe-o ramură de vișin, pe când în juru-i colindă un roi de muscuțe.

...Și fluerul dinspre drum plânge tot mai jalnic, tot mai trist!...

Mă ridic și pornesc către stradă. Peste drum,

cuibărit într'o hăinuță numai din petice, stă ghemuit dinaintea porții un copilăndru ca de douăsprezece ani. E orb. Cîntă dintr'un fluer înflorat, mișcându-și corpul ca o pendulă. Din vreme în vreme îl cercetează câte un trecător, arucându-l gologanul și ouă roșii. E zi mare și lumea e mai darnică; mai milostivă ca de obicei. Soarele dogorește din înălțimi, trimițând lumină multă în fața orbului. Raze călduțe îi cad peste pleoape, peste porțile întunerecului, închise de veci. Un câne cu părul roșcat se tolănește alături, ciulind viclean din urechi. Pe drum împraștiate-s ghiocel de ouă roșii. O scripcă se tîngue unde va în depărtare, pe când dinspre marginea orașului vine șuerul prelung al unui tren. Mă prinde dorul de pribegie. Cum aș porni departe, departe. Să mă pierd în lumi neunoscută, pe cărări neumbrate!... Și ce greu îmi pare că se mistue vremea!...

Trec drumul și mă apropiu de orb. Cum mă simte lângă el, se oprește din cântat și mă întrebă:

— Cine ești tu? Dă-mi un ban, și lasă-mă în pace.

— Uite, am venit să-ți văd fluerul, îi răspund, punându-i un gologan în mîna întinsă. Spune-mi cum te cheamă?

— Dinu-mi zic și de-acasă, iar lumea mă strigă „Orbu”. Așa m'au născut, fără vedere. Și după un moment de tăcere urmă:

— Dă-te mai aproape să te pipăi, vreau să te cunosc dacă ești om bun.

Mă apropiu de el sfios, îndușat. Căinele prinde a lătra. De-abia îl poate stăpîni orbul,

care-l prinde în brațe, și de care ascultă cu dîtă supunere.

Își ridică apoi mîna, și mi pipăie haina, ghetetele și obrazul. Își dă capul pe spate și zice:

— He, tu ești boer. Ai strale bune și mulți. De ce nu-mi dai și mie o halnă? Și să-mi dai!...

Incepu apoi să rîdă, așa fără motiv. În scoase un oftat prelung, se întunecă la față, lăsându-și capul în jos începu a plînge cu glas. Ce trist plîng orbii!

Căinele mârâia necontentit uitându-se călare la mine. Imi țineam lacrimile să nu cadă. Din josul stradei veni o fetiță ca de douăzeci de ani, gătită numai în panglicuțe. Purta în mîna mîngăieală într'un panerouș de stoaară. Cum se apropie de noi, zise legănându-se:

— Uite, Dinule, ce mi dete mama!...

Orbul întinse mîna să prindă paneroușul și pîi de toate părțile, îl duse la gură, și îl lăsa să-l dete fetiței oftînd din greu... În acel oftat se vedea că înodase, toată jalea, tot dorul lui de mîna nestluită, de lumea pe care nu o putea avea.

M'am depărtat atunci... Inceț, inceț, ochii mi se umbrău din ochi, am trecut de o grădiniță ascunzînd-mă iar în ograda plină de flori primăvăratice.

Ca o rugăciune de îndurare începu să-mi cure dinspre drum tînguirea orbului, din fluerul lui, negrăit de trist. C. A. Olteanu

Scrisori din București.

Romanizări de nume. — Și-au vândut mormintele părintești. — Studenți turci în România. — Din țara lui Mochi Fischer. — Un nou ziar macedo-român. — Răsplata elevilor silitorilor.

București, 13/26 Iulie.

Odată cu creșterea și întărirea curentului național, în multe părți ale țării, ideea de a bolcota pe exploatatorii străini cucerește tot mai mult teren. Se semnalează comune din Moldova, în care țărani, nemaî volind să cumpere nimica dela negustorii ovrei, aceștia au trebuit să plece. Unii mai sîreți însă au recurs la mijloace de mult practicate de conașionarii lor din alte țări: Au hotărît adică să și schimbe numele galțiene cu nume neaoșe românești, crezând că astfel vor putea induce lumea în eroare. E drept că și înainte de aceasta diferiți indivizi și-au schimbat numele, luându-și nume românești. Unii poartă cu emfază nume dela noi din Ardeal și doar nasul covoiat și pistrui le mai tradează origina semită. Dar nici-odată cererile pentru schimbarea numelui n'au fost așa de numeroase ca acum.

Din mulțimea de cereri adresate ministerului de justiție, semnez una foarte caracteristică. Astfel cărlumarul *Davia Hana Avram Eli Leizer* din Pistra Neamț cere să i se permită a purta pe viitor numele de *Ion Teodor*.

Numele e și simplu și românesc și frumos. Cu toate acestea adoptarea de nume românești din partea străinilor, mai ales a evreilor, n'ar trebui aprobată. Căci, ori cum s'ar numi, străinul rămâne tot străin. Un frumos exemplu avem în această privință la ovreii din Ungaria, cari în marea lor majoritate și au luat nume istorice ungurești. Dar caracterul lor s'a schimbat prin aceasta cât de puțin?

Mare zarvă la Focșani. Negustorii din neamul lui Izrail, ne mai având ce vinde, și au vândut mormintele părinților lor. Iată cum s'a făcut târgul. Un Elvețian anume Strasser, mare negustor de vinuri care și avea depozitul în apropierea cimitirului evreiesc, și-a adunat comunității Izraelite, cerând să i vândă o parte din cimitir, spre a și lărgi astfel magazile. Cimitirul, fiind situat în oraș, cu ocazia nouăi legi sanitare a fost închis. Evreii și-au inaugurat altul afară din oraș.

Strasser, bun negustor, a plătit porția de pământ cumpărată și a început lucrările pentru mărirea magazinelor. Incepu să facă săpătura și cărăle

inceptoră să care pământul, amestecat cu oase omenești, afară din oraș. Câți-va ovrei, observând sacrilegiul, reclamară cazul poliției, care deo-camdată a întezis continuarea săpăturilor, deschizând o anchetă spre a stabili cine sînt vinovații. S'a stabilit astfel că înainte de a se face contractul de vânzare, comunitatea izraelita a numit o comisie compusă din mai mulți notabili ovrei din Focșani, care să constate dacă în locul vîndut erau morți îngropați sau nu. Comisia a fost însă — după cum scriu unele ziare — cumpărată de Strasser, care avea nevoie de acel loc și a declarat că în acel loc nu există oseminte. Va urma acum probabil pedepsirea vinovaților.

Pentru noi însă rămîne o pildă ne mai pomenită acest fapt. Oamenii aștia în darul de câștig merg atîta de departe, încât comit sacrilegiul de a vinde chiar și mormintele părinților lor. La ce nu te poți aștepta dela astfel de oameni!

Duminecă va sosi în București un grup de studenți turci dela Constantinopol. Pentru primirea acestor s'a format un comitet studențesc dintre studenții români cari se află în București. Primăria a luat măsuri ca oaspeții turci să poată petrece cât mai bine și să poată vizita instituțiile culturale. În timpul petrecerii lor în București, studenții turci vor fi găzduți într-unul din internatele de aici. Li-se va da grațuit hrana și li-se va pune la dispoziție mijloacele de transport.

Dela răscoalele țărănești încoace presa din regat s'a ocupat relativ foarte puțin de faimoșii frați Fischer, mari arendași, cari au acaparat teritoriile imense, exploatând în chip neomenos țărănimea de pe moșiile arendate de dînșii. Cauza este a se atribui în parte și legilor agricole, cari au pus cât de cât stavilă lăcomiei atîtor streini. Teama de o nouă revoltă pe de altă parte a făcut ca frații Fischer să ia altă atitudine față de țărani. Aceasta a ținut însă puțină vreme. Pildele din trecut au început să se uite și Fischereștii au revenit la vechile lor obiceiuri.

Zilnic autoritățile primesc reclamațiuni în contra acestor impilatori. Vătavii de pe moșiile arendate de dînșii au început să se revoltă. Măsurătoarea falsă, exploatarea fără de scrupule, hrana proastă și nesănătoasă dată lucrătorilor, sînt lucruri obișnuite larăș. Și, cea ce e mai grav, acești venetici au devenit un pericol pentru sănătatea publică.

Zilele acestea judecătoria din Huși a condamnat pe unul dintre frații Fischer, pe Froim la o amendă de 500 de lei pentru că a transportat prin satele învecinate cu moșița sa dela Deleni un cârd de vite bolnave, fără a face declarația cerută de lege, fără a lua măsuri ca vitele țărănilor să nu se molipsească dela ale lui. Este aceasta o sfidare a legii și ar fi trebuit ca să nu fie considerată drept contravenție, ci să se pedepsească alături de crimele ordinare. Căci ar trebui luate măsuri ca acești oameni să învețe odată respectul față de legile țării, în care trăesc, unde, exploatând pe cei mulți și curați la suflet, au ajuns la averi colosale.

Românii macedoneni, stabiliți în București, au înființat un nou ziar menit a servi interesele fraților din Macedonia și de a informa publicul din regat asupra mișcării naționale de acolo. Noul ziar, *Aromânul*, e redactat de o samă de tineri macedo-români, dornici de muncă pentru răspîndirea ideilor naționale la Pind. Astfel avem astăzi în București trei organe de publicitate, cari sînt puse exclusiv în serviciul cauzei fraților macedoneni, cari, mai ales în aceste timpuri de prefacere a imperiului otoman, au nevoie de o îndrumare sănătoasă în ce privește lupta lor.

Noul ziar stăruie pentru o organizare solidă a românilor în Macedonia, de oare-ce cauza prin-

erile sale personale și cuprinzând dorințele cele mai urgente ale românilor. Punctul de căpetenie al memoriului este însă cunoașterea partidului național român și rezervă, din partea guvernului. După puncta contelui Khuen, d. M hu se va pune în legătură cu ceilalți fruntași ai partidului, spre a stabili punctele unui memoriu definitiv, care va putea forma baza de dezbateri între guvern și partid.

Împăratul Germaniei în București.

Se scrie: În cercurile militare se acreșează știrea că împăratul Wilhem al Germaniei va azista la manevrele din anul acesta ale armatei române.

Acele manevre s'ar face de către trupele din corpurile III și IV, prin localitățile unde s'au dat marile lupte ale lui Ștefan cel Mare.

M. S. Regele simțindu se destul de bine, însoțit pe împăratul Germaniei la acele manevre.

Cum cheltuelile ce vor necesita acele manevre extraordinare vor fi mari, s'au contramandat concentrările ce urmau să se facă în timpul verei în taberele regioidale.

Mandatul dela Făgăraș. Azi d. a. s'a luat în dezbateri, în comisia a V-a a Camerei, contestarea mandatului dlui Dr. N. Șerban, care s'a prezentat însoțit de avocatul său dl Dr. Ioan Erdeli.

Deoarece contestătorii numai în această ocazie și-au prezentat dov. zile pe baza cărora cer casarea alegerii, dl Erdeli a cerut un termen de 4 luni pentru a răspunde la acuza și a prezenta contraprobe.

Comisia i-a acordat 2 luni, până la 3 Octombrie.

Din cercul Zorlențului.

— Gîntec de jale. —

Frunză verde alunari,
Doamne, domnii mici și mari
Cum alegerile-au trecut
Cât de răi ei s'au făcut!
Dacă iasă din ocol
Măcar cât e, știi, un țol
Apa ce pică din ploaie
Ne globesc și ne jupoaie!
Nu-i destul că ne-au luat
Prea cinstitul rost mandat,
Ci ne'nchid și ne globesc
Și amar ne chinuesc...
Stau în loc și mă gândesc
Cum pe lume să trăiesc,
Dar să trag pe cât am tras
De-al meu neam eu nu mă las!

La mulți oameni dela noi
Curtea i plină de gunoi,
Dară nimeni nu-i gonește,
Că ei nu simt românește!

Tristă-i valea Boului,
Nici un om al Domnului,
Că nu ne au dat nici un vot,
Nici dascăl și nici preot!

Frunză verde de trifol
Triști sînt oamenii la noi.
Că tî cucu sus pe șură
Că nu mai e băutură...
Băutura s'a gătat
Cum am ales deputat.
Frunză verde alunari,
Ce mai faci măi Huszar? *)
Oii de noi te ai zăuitat
De când te i pus deputat?
Acuma te preamărești
Și la noi nu te gîndești.

Fă mă Doamne ce mi face,
Fă mă drac cu două coarne
Să mă bag la Burdea'n foale.

S. D.

*) Depușatul guvernamental al Zorlențului.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: 3 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălăter cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toaleta în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului. Înprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firma!

cipală a înfrângerilor suferite a fost lipsa lor de organizare. Cere apoi conducătorilor însuflețire și dragoste de binele poporului. Căci înainte de 1878, data înființării inspectoratului, primii apostoli ai reînnoșării naționale au făcut mult bine, deși nu aveau parte un așa de mare capital de cunoștințe. Aveau încă suflet românesc, erau desinteresați și binele neamului lor îl puneau mai presus de orice interes personal. Cei cari au urmat după dânșii, pe lângă lipsa de însuflețire, au început să se certe între dânșii. Iar din cearta lor au profitat dușmanii neamului românesc din Macedonia.

Grație stăruinții vechilor apostoli ai romanismului, comunitatea grecească din Ochrida a introdus limba românească în școală și în biserică, în toate comunele s'au înființat comunități românești și grecii au trebuit să cedeze. Astăzi însă comunitățile se înființează cu mult mai greu, deși în imperiul otoman a fost introdusă constituirea Poporului a început să se înstrăineze de conducători, văzând că aceștia nu au însuflețire necesară.

Ziarul *Aromânul* își propune a lupta pentru alungarea scepticismului și a tuturor păcatelor și a întrona iarăși în locul acestora dragostea de luptă și de ideal. Și credem că va reuși. Va trebui să reușească. Numai astfel chestia națională a românilor din Macedonia va câștiga. Numai astfel românii macedoneni vor putea ajunge să ocupe locul ce li se cuvine în urma numărului lor și a meritelor pentru țară.

*

D. ministru Haret a luat dispoziția ca elevii din școlile secundare cari au fost premiați pentru progresul lor în studii să facă excursiuni pe la diferite localități mai însemnate din țară. Excursiunile se fac cu cheltuiala ministerului. Premiații din acest an școlar au fost împărțiți în trei grupuri. În primul grup sânt elevii premiați dela liceele din Moldova. Aceștia au fost duși să vadă localitățile din Muntenia și Oltenia, începând dela Brăila până la Turnu-Severin.

Elevii dela liceele din Oltenia au vizitat, supt conducerea profesorilor, valea Prahovei până la Predeal. Elevii premiați dela liceele din Muntenia au fost duși să vadă valea Bistriței din Moldova și alte locuri interesante pozitive.

Folosul cel au aceste excursiuni este recunoscut de toată lumea. Dispoziția de a se trimite în excursiuni elevii cari se disting, va contribui mult la indemnul elevilor de a învăța și a face progrese tot mai mari. *Correspondent.*

Cuvântarea dlui Șt. C. Pop

rostită în ședința dela 23 I. c. în camera deputaților.

Ștefan C. Pop. Onorată cameră! Partidul național privește votarea indemnității ca o chestie de încredere. Când s'a prezentat guvernul președintele partidului și-a exprimat rezerva, necunoscând programul guvernului, și votarea sau refuzarea încrederii a făcut o pendență de felul acestui program. Trebuie să declar cu adâncă părere de rău că nădejdele noastre au fost cu desăvârșire înșelate. Pe nici un teren n'am văzut îmbunătățiri cari să ne facă să ne schimbăm neîncrederea în guvern. Dacă un nou guvern va veni cu lozincile cu cari a intrat în parlament guvernul actual, țara întreagă va trebui să fie pătrunsă de noul spirit. Trebuie să se resimtă în straturile cele mai adânci că s'a făcut o schimbare de sistem, că sântem în preajma unor relații mai bune, unei sorți mai puțin măștere. Intreb deci onorata cameră prin ce se manifestă acestea? Este oare ceva în vre-un singur ram al vieții noastre de stat, despre care să se poată zice: iată, a început îndreptarea. Îndreptat-u-a oare administrația sau chiar justiția? Se respectă oare mai mult libertatea personală, se respectă oare mai mult acel drept care formează pentru stat un titlu de mândrie, dreptul de întrunire și asociere? Am înaintat oare pe terenul libertății de presă? Sânt tot atâtea întrebări la cari răspunsul e negativ. (*Aprobări în centru*). Cât privește însă bunăstarea poporului, cu care se mândrea guvernul, de aceasta nici nu vreau să mai vorbesc.

Chiar la începutul vorbirii mele o să probez că pe acest teren sânt neajunsuri mai mari, ca în trecut.

On. Cameră! Noi naționaliștii am fost întotdeauna într-o situație particulară. Pe vremea vechiului partid liberal credeam că va veni un partid nou care va căuta modalitatea pentru îndreptarea situației noastre. Vine coalitiția, despre a cărei guvernare dacă mi aduc bine aminte chiar Eötvös Károly a spus că se poate asemăna cu invazia tătarilor.

Am auzit apoi, spre bucuria noastră a tuturor, că se va schimba sistemul, vine Lukács László, despre care toți ziceau și credeau că e adevăratul anteluptător al dezvoltării democratice. Pe urmă a venit contele Khuen Héderváry, care la început a făcut declarații cari ne îndreptăteau să nădăjduim că sântem în preajma unei îndreptări. Și durere după alegeți iar am putea zice »selten kommt was Besseres nach». Mai că am putea zice că în Ungaria e exclusă posibilitatea ca în politică sistemul rotației să se prefacă așa fel, ca după un an rău să vină altul bun, ca după un șir întreg de ani săraci și slabi să vină anii mănoși.

Astfel stăm azi, on. cameră, cu majoritatea, cu guvernul, căruia la început nici nu aveam de gând să-i refuzăm încrederea. Acum însă am ajuns până acolo că trebuie să i-o refuzăm din grave motive.

On. cameră. Imi iau voie să vă înșir pe scurt aceste motive, cari ne îndeamnă să fim cu cea mai mare neîncredere atât față de guvern cât și față de majoritate.

Intâmpător a fost sulevă chestia naționalităților, și după dl conte Tisza oratorii aproape a tuturor partidelor au recunoscut marea ei însemnătate, deși nici în mesaj și nici în adresă n'a fost atinsă.

E foarte însemnată această chestie a naționalităților dar de fapt rezolvirea ei nu reclamă numai câțiva însemnați bărbați de stat, ci pot zice reclamă toți cetățenii țării. Foarte bine a zis aici în parlament Irányi Daniel, spunând odată că, acel care va rezolvi chestia naționalităților spre mulțămirea noastră a tuturor, pe acela îl putem numi cu drept cuvânt al doilea întemeetor al patriei. Dar felul în care s'a prezentat această chestie nu poate fi privit ca drum spre rezolvire. A prezintă condițiile neînăturabile, dar fără să mergi mai departe și să discuți celelalte faze ale rezolvirii, înseamnă că această chestie a fost numai superficial atinsă, dar rezolvirea ei nime n'o dorește serios. (*Aprobări pe băncile naționaliștilor*).

Această chestie e cu mult mai mare și mai însemnată decât că se poată rezolvi dupăcum ar vrea poate d. conte Tisza sau în forma mai radicală d. conte Apponyi. În cursul ședinței de alături chiar d. conte Apponyi a spus cuvinte cari jignesc adânc naționalitățile și pe noi, cu vint cari țgăduiesc istoria, cari sfidează pe toți istoricii Ungariei și cari susțin lucruri fără temel. La observația că noi sântem aici băștinași ne-a zis: »Mergeți în România!» în timpul din urmă sântem trimiși în România într'un mod vădit de des mergeți și învățați dela savanții moderni de acolo că tradiția continuității d-voastră e poveste de copii.

Eu am învățat neîntrerupt în școală unguerească, dar n'am auzit niciodată că noi n'am fi popor băștinaș, aici în țara aceasta.

Sântem datori să cerem ca adevărul istoric să nu fie falsificat în parlament în defavorul nostru. (*Aprobări pe băncile naționalităților*). Eu am învățat istoria în școală unguerească, de istoricii ungueri, dar aceștia nu susțin că noi am fi un neam adus de vânturi ci recunosc că întemeetorii patriei ne au găsit aici ca element, ca seminițe organizată, aceștia pot proba că de fapt avem dreptul să zicem, că patria aceasta am apărut-o de veacuri alături de ungueri.

Și ca să-l arăt dlui conte că nu sântem niște venetici cum ne crede..

Președintele! Vă atrag atenția dle deputat că deși după concepția parlamentului ungueresc votarea indemnității e chestie de încredere, în cadrul discuției căreia se permite și desbaterea altor chestii politice, totuși mergeți prea departe.

Șt. C. Pop: Dar poți răspunde la v. altora dle președinte, și eu răspund me vorbirile ținute aici.

Iată istoria din 1842 a lui Mihai Horvath care a fost membru activ al tății unguerești de științe: el zice (*citește*): »au venit unguerul, țara era pe atunci locuită de ferite neamuri, slovaci, bulgar, români și italieni, fiecare stăpâniți de principii sebiști».

Referitor la noi zice: »In ținutul din năre și Tisza, Glad își stăpânea poporul mâni amestecați cu bulgari; iar Ardealul era supus principelui Gelu». Cu această numai să dovedesc că sântem popor băștinaș. Mă refer la un mare savant străin, care și membru al academiilor maghiare, Eduard S. care bazat pe nenumerate izvoare își încheie punerile în felul următor (*citește*): »In istoria mărturii numeroase oare n'ai dreptul să afirmi că o mare parte a Ungariei și Transilvaniei au rămas latine». Mă refer însă și la v. ținute de contele Tiszași ministrul-președinte cari se exprimă hotărât că, trăim împreună de de ani, și împreună am apărut această patrie datorită unguerimii să trateze cu dreptate și meneste celelalte popoare din țară. Nu repet cuvintele pe cari le a spus alături de ministru-președinte ca desmintire a leșilor Apponyi.

Repet, în chestia reformei electorale, se metaformoză atât de mare în atitudinea guvernului care este de-a dreptul uimitoare. lucru notoriu că în că de multă vreme chestia universal a fost pusă neconținut în discuție pentru a se îndreptăți obstructionismul și crarea parlamentului. După zece ani de viață lamentară nerodnică, votul universal trebuie lizat în senzul cel mai democratic. Nu putem mite prin urmare părerea contelui Tisza că știunea asta trebuie chibzuită foarte mult. va să zică amânarea ei, căci, orice om cu oriențe politice știe că dacă vrei să faci o revoluție mușamă, o amâni până la Sfântu-Așteaptă.

Socot că în chestia asta camera trebuie să o atitudine foarte limpede și pronunțată, și de dorit ca numărul potrivit al votului universal să fie cât mai mic. Și după 8-10 ani de gânduieli, trebuie în sfârșit realizat.

Dar, lucru dureros, în camera asta fiecare are vre-o rezervă față cu votul universal. Că spune că supremația poporului ungueresc trebuie întărită, altul pune alte condiții. Privitor la supremație am un principiu pe care-l cred admis în toată lumea: Supremația nu poate fi propusă cu garanții legale.

Ea nu poate să se razime pe legi, ci pe superioritatea calităților de rasă, de cultură și de plus săvârșirea numărului. În senzul acestor principii nu poate pune la îndoială supremația unguerești. Dar dacă o vom propui cu garanții legale, vom jigni mai întâi principul egalității drepturi, de altă parte vom crela o plantă de nepalidă și anemică.

Ugron Zoltán: Dar corespunde evoluției istorice.

Șt. C. Pop: Dacă dorim să înțelegem în chestia asta dela ordinea zilei, și ca să ne putem odată de treabă, de munca serioasă pe care națiunea așteaptă de atâtea vreme, atunci e absolut necesar să înfăptuim votul universal în egalitate depilne de drepturi.

Domnilor al treilea motiv pentru care nu mesc proiectul de indemnitate bugetară care a data asta în mod neobișnuit este pus pe un șir întreg și adoptă toate pozițiile bugetului din anul trecut, este faptul că nu corespunde intereselor tuturor cetățenilor. Dela venirea guvernului liberal, dela Drák Ferencz încoace, se agită mod exclusiv scopurile culturii unguerești și s'a întâmplat încă niciodată ca să se fi dat pentru vre-o societate culturală a naționalității în vreme ce pentru cultura unguerească cheltuiem milioane și răsmilioane.

Drák Ferencz, pe care-l invoc cu mare respect, a conceput lucrurile astfel. Din dările date dela toți cetățenii țării, a spus el, trebuie să se dea sau tuturor popoarelor sau nici unu căci banii aceștia sânt avere comună. Dacă vrei să ajutăm cultura unguerească, să dăm pentru

dar atunci trebuie să dăm și pentru celelalte culturi, cîci toate au dreptul acesta.

Slegescu József: Dar nu se dă?

Șt. C. Pop: Pasajul acesta al discursului său e atât de interesant, încât îl voi citi. În anul 1868 deputatul Miloș Dimitrievici a cerut 5000 de fl. subvenție pentru teatrul național sârbesc. De-ăci a spus următoarele: »Este absolut nedrept, ca statul care în privința politică este un stat ungar unitar și indivizibil, să facă cheltuieli din dările comune, numai pentru scopurile teatrului ungu- resc sau ale unui așezământ cultural ungu- resc. Socot că trebuia să se dea sau pentru toate sau pentru nici un popor. Dacă vom putea, vom da la toate, dacă nu vom putea da din budgetul țării, să nu dăm nici în interesul limbii ungu- rești.

Noi nu am primit niciodată nici un ban pentru scopuri culturale. Avem societăți cari vor să formeze un fond pentru teatru. Nu primesc nici un ban subvenție, încât din cauza sărăciei noastre în era constituțională, în timp de 45 de ani și nu am putut să ne ridicăm măcar un singur teatru, cîci se știe că sîntem săraci și nu am primit pentru societatea culturală niciodată vre-un ban, deși ea face servicii statului, întocmai ca orice societate ungu- rească.

Szász Károly: Nu putem ridica nici teatrul național!

Șt. C. Pop: Dar aveți atâtea teatre, am fi fericiți dacă am avea măcar a zecea parte.

Al patrulea motiv pentru care nu primesc proiectul și care mă face să mă opresc mai mult asupra lui, sînt abuzurile electorale. (*Mișcare în dreapta. Strigăte: Le-am auzit! Iar le aduc!*)

Slegescu József: Ar fi bine să vorbești despre teroarea ce au făcut-o naționalitățile.

Șt. C. Pop: În cuvîntarea mea din urmă, le-am ridicat numai. Atunci opoziția le-a aplaudat iar d-voastră — lucru ciudat — v'ați supărat. Pentru ce? Am spus minciuni? S'au pentru că fiecare a simțit în fundul sufletului său că, spun adevărul și că și el a pățit o asemenea, deși în măsură mai mică.

D. orator a spus că am venit cu invective în fața camerei. Regret adînc acuza asta, căci d. raportor mi-a fost profesor, și pentru că eu o socot gravă. Dacă o boală e grea și rana adîncă și dacă eu cer tămăduirea ei, atunci nu eu sînt autorul invectivei, ci acel ce le a produs. Ca să nu poată spune nimeni că am spus ceva ce nu aș putea dovedi, mă ridic ca să dovedesc cele ce am spus în fața parlamentului, făcându-l pe el judecător. Ați mărturisit cu toții că abuzurile sînt oarecum o tradiție națională. Ei bine, odată și odată trebuie să li-se pule capăt. Nu eu le răspundesc ci liga votului universal care vine și ne spune foștilor candidați: dați-ne toate datele despre abuzuri, căci vreau să fac statistică, nu se poate face mușama. Dacă răul există, trebuie să începem a-l tămădui.

Nu am de gând să jignesc prestigiul statului expunându-le, dar socot parlamentul acesta chemat ca să saneze moravurile, voi spune aici unele lucruri. Un deputat care cere delegarea unei comisii parlamentare pentru a dovedi în fața ei abuzurile și care făgăduiește să tragă consecințele dacă nu ar reuși să facă dovada, nu poate fi acuzat de invective.

Ce-am afirmat noi, dl-or? Mai întâi că nu s'a putut ține adunări de popor și că au fost oprite pe motivele cele mai ridicole.

Slegescu József: Ați ținut noaptea conciliabile.

Șt. C. Pop: Unde?

Slegescu József: În fiecare comună! (Sgomot).

Șt. C. Pop: Resping această acuza. Nu am luat parte niciodată la nici un conciliabil. De altfel d-voastră pe timpul alegerilor nu v'ați întâlnit? Ați ținut atâtea cîne, încât v'a mers vestea (Risete).

Întă deci deciziunea cercului Teregova cu numărul 1026, prin care oprește lui Aurel Vlad convocarea unei adunări de popor.

Szterényi József: Asta-i la indemnitate?

Șt. C. Pop: Trebuie să dovedesc pentru ce nu am încredere în guvern. Nu-i nevoie să-mi

dați lecții de drept constituțional, mai ales ca om de comerț (*Risete*).

Adunările au fost oprite pe motiv că în acele comune e epidemie de difterie, deși era neadevărat.

Subprefectul de Caransebeș de asemenea a constatat cu numărul 2450 în două comune difteria deși nu se pomenea nici un caz. Acelaș subprefect oprește o adunare...

Bronul Podmaniczky Endre: Pentru că ați ațâțat!

Șt. C. Pop: Pentru că celalalt candidat de deputat ținea o adunare în altă comună aproape de Ohaba Bistra.

Slegescu József: Ați umblat cu automobilul și s'a știut că aveți să călcați lumea.

Șt. C. Pop: În cercul Boroșneului, în comitatul Aradului, subprefectul aduce o hotărîre, spunând că nu permite o adunare, pentru că nu are la dispoziție destulă armată. (*Strigăte: Foarte bine! Sgomot*). Nu s'a întâmplat nici un caz în care românii să fi avut o atitudine agresivă și a răspuns foarte rar și domol la cele mai grosolane insulte.

Slegescu József: S'au tăiat prunii! S'au dat focuri!

Șt. C. Pop: Într'o campanie electorală candidatul trebuie să i fie îngăduit să stea de vorbă cu alegătorii prin bărbații săi de încredere. O știți aceasta mai ales D-voastră, cari ați ajuns la majoritate, și știți ce viață sgomotoasă și câte constăturii au avut loc în această vreme. Nouă în cele din urmă trel zile nu ne a mai fost îngăduit să trimitem bărbații de încredere în vre-o comună, cu toată că e știut că noi aveam puțini cărțurari și începînd dela primar toți ne sînt dușmani. Nu ni-s'a îngăduit să ne bucurăm deci nici chiar de cel mai mic drept, deși mai ales drepturile celor slabi ar trebui apărate și ale celor cari și de altminteri au numai puține drepturi. Pretutindeni am fost despoiați de drepturile noastre în chipul cel mai viclean. Am sute de dovezi pentru a adevări ce spun.

Vreau să fiu însă scurt. Pretorele din Orșova supt nr. 2827/1910 declară, că nu satisface cererea de a trimite un bărbat de încredere supt motivul că partidele sînt destul de organizate și în comune e destulă inteligență.

I. Slegescu: E adevărat.

Șt. C. Pop: Eu nu știu cum poate zice cineva că-i adevărat, când legea ne permite. E drept că pretorele zicea, că nu știe de legea aceea, care permite candidaților trimiterea oamenilor de încredere pentru angajarea căraușilor, dar legea lege rămîne și dacă pretorele îl deneagă existența. Azi citesc în »Pesti Hirnap«: »Khuen Héderváry n'ar fi câștigat o majoritate atât de hotărîtă, dacă n'ar fi aplicat cele mai detestabile mijloace de forță!« Astfel scrie foala cea mai șovinistă care urăște pe români. Din toate acestea se poate vedea că noi românii am fost legați în lanțuri la alegeri.

Întă un act de legitimație emis de pretorele cercului Beiuș pe seama d. adv. D. Constantin Popovici, ca să vedeți cu ce rafinerie s'a lucrat contra noastră: l-se permite dlui avocat să intre în comuna Cusliș, dar numai sub condiția, ca să nu meargă la nimeni. Poftim întrați dv., într'o comună, angajați cărauși, aduceți oameni, fără să vă fie permis. Să vă întâlniți cu nimeni?

Ce au făcut jandarmii vicleni? Până stetea nemîșcat în fața lor, nu l-au făcut nimic. Dar l-au arestat îndată ce a îndrăsnit să schimbe o vorbă cu cineva. Vă rog mărturisiți D-voastră, nu e aceasta cea mai vădită batjocură a libertății electorale?

Întrece închipuirea omului câte de toate au săvârșit jandarmii. Eu însumi am văzut un om bătrîn, care n'a luat parte la nici o adunare politică — podgoreanul unui avocat din Arad — chinuit și bătut pentru că afirmative ar fi strigat: »Abzug«.

Omul se scandalizează și nu-i vine a crede cum se poate ca jandarmii să joace pe spatele unui țaran. Eu l-am văzut ranele cu ochii.

Cont. Podmaniczky E.: Ai văzut rane dar n'al văzut pe jandarmi jucînd.

Șt. C. Pop: Am trecut deja de naivitatea de a susținea, că dacă se conduce un om întreg sănătos în oda'a jandarmilor și lese bătut mort de jumătate, el singur s'a maltratat pe sine. Logica spune, că dacă se scoate un om strivit în bătăi din odala jandarmilor, aceea a fost bătut de jandarmi.

S'au întîmplat lucruri rușinoase asupra cărora am atras și atrag din nou băgarea de seamă a dlui ministru-președinte și vă rog domnilor deputați, să nu vă supărați că le spun acum, dar sînt rele a căror tămăduire e datoria noastră a tuturor.

S'a întîmplat în cercul Șomcutei, în comuna Tolgieș. Un țaran a fost dus la jandarmerie fără orice vină, numai pentru că a intrat în cărciumă și le-a spus oamenilor să nu bea. Pe acest om îl chiamă Ion Bîrlea alui Ion. La jandarmerie jandarmii au început să-l loviască în cap. Lucrurile aceste ni-s'au spus la fața locului și sînt adevărate.

Vă veți convinge și dv. la fața locului, pentru că noi nu lăsăm lucrul în baltă. Omul acesta are 7 copii. Cel mai mare, Ioan Bîrlea intrînd în camera jandarmilor și zicînd cătră jandarmul, care maltrata pe tatăl său! »d-le jandarm nu omoriți pe tata!« un alt jandarm l-a străpuns și-a rămas mort pe loc. (Sgomot și mișcare în dreapta). Vă rog asta s'a întîmplat.

Ba ce e mai mult, sublocotenentul de jandarmi a declarat, că în zadar e orice protest, pentru că tot pe Ion Bîrlea îl vor pedepsi pentru că s'a împotrivit autorităților. Ori dacă se petrece o astfel de scenă între un țaran nearmat și între 2 jandarmi înarmați din creștet până în tălpi, vino-oatul e necondiționat cel omorît. Mulțămim de astădată de dreptate și de-o astfel de concepție de echitate!

Foarte mult ați strigat rîndul trecut: S'auzim ce s'a întîmplat la Făgăraș! Poftim un caz. În Mărgineni s'a ridicat un arc de triumf pentru primirea candidatului de cătră persoanele autorităților. Țăranii au auzit, că candidatul guvernului nu va veni, pentru că probabil în alte comune a fost primit rău. Vre o 15 țărani din curiozitate s'au dus să vadă ce se întîmplă acolo. Jandarmii l-au oprit de a merge pe drum. La aceasta cineva a îndrănit să spună, că pe drumul de țară e ertat să umble. Răspunsul a fost, că au răsunat 16 puști... (Sgomot, contraziceri vii în dreapta).

Președ.: Rog liniște, on. deputați!

Șt. C. Pop: Nu-i nimic de ris. Poftim și contraziceți, eu vă pot da satisfacție. Datoria ministrului de interne ar fi fost să ia dispoziții în chestia aceasta, dar până azi nu s'a îngrijit nimeni de orfani și copiii victimelor.

Amintesc aceasta, pentru că nu vreau să răpesc timpul camerei cu o interpelație. Rezultatul împușcăturilor a fost că: Valeriu Lie a murit, lăsînd o văduvă și o copilă orfană; Gherasim Pandrea, de 16 ani, singurul copil la părinți, Nicolae Ion Suvăilă de 16 ani, David Lie de 28 ani, Ion George Vlad de 30 ani, dintre cari primii 4 au rămas morți momentan, al 5-lea a fost transportat în spital.

O voce (din dreapta): Au căzut jertfa agitației!

Șt. C. Pop: Nu-i adevărat, căci cum am zis tot tumultul a fost în 15 oameni și 6 jandarmi. Accentuez cazul acesta, pentru că jitarul Szabó care a început tot cazul, umblă și azi liber fără să-l fi tras nimeni la răspundere.

O astfel de procedură nu numai, că influințează în mod demoralizător poporul, dar provoacă în el și credința, că el e »vogelfrei«, cu el pot face ce le convine. Am fost dator să atrag atenția ministerului înt. eg. din datorința față de victimele căzute. Îl rog pe d. ministru președinte să facă cercetare și se va convinge că lucrurile s'a întîmplat cum le-am povestit eu. Astfel de invinutri grave n'am voit să rostesc în cemeră fără să nu fi cerut lămuriri dela cei ce au fost acolo.

Aș fi terminat deocamdată cu volnicile săvîrșite de jandarmi la alegeri. Mai este însă un alt sistem de prigonire, asupra căruia trebuie să atrag atențiunea dlui ministru-președinte. E vorba de Șomcuta mare.

Cu o zi mai înainte alegere au fost citați cu sule alegătorii în chestii de transgresiuni și e ca caracteristic tot astfel de alegătorii, cari voiau să voteze cu candidatul național. Am la mână dovezile, ca să nu ziceți, că calomniez. Și încă pentru ce? Doar se știe, on. Cameră, că omul sărac nu-și duce în fiecare zi gunoiul din curte pe câmp. Poftim sentințele și citațiunile. Pentru transgresiunile acestea au fost pedepsiți bleștii oameni cu câte 10—16 cor.

Contele Podmaniczky E.: Poate ar fi trebuit să li-se lerte pentru alegeri.

Șt. C. Pop: E curios, că numai pe cel din partida noastră l-au pedepsit. Toți ceilalți au avut gunoiul în ordine.

Szlezák Lajos: Și pe mine m'au pedepsit cu 50 de coroane.

Preș. Rog pe d. deputat să nu întrerupă.

Șt. C. Pop: În multe părți și acum e stare de asediu.

Chiar și Coloman Széll a recunoscut că sârmanul țaran nu știe unde să calce fără să săvârșească o transgresiune. Guvernul să se mulțumească cu învingerea sa și să nu urmeze înainte cu răzburarea, căci nu pot numi altcum volnicia ce s'a întâmplat și cu părintele Eftimiu Costescu din Bol, care mi-a trimis o plângere amărușă. Mi-se plânge că în ziua de 10 Iulie, eșind din biserică, gendarmii l-au pus balonetele în piept și au comandat foc. Poporul s'a împrăștiat în toate părțile. Văd că unii din d-voastră vă scandalizați. Nu vă scandalizați, ci să facem tot posibilul să nu mai obvină astfel de cazuri.

Atrag și atențiunea ministrului de finanțe asupra abuzurilor ce se săvârșesc în Vinț, unde unul om i-s'a luat licența de a vinde băuturi, numai și numai pentru că a votat cu Maniu. În cercul Belușului, oamenilor săraci li-s'a luat pășunea și vitele le-au fost alungate. Oamenii aceștia sânt într'o situație desnădăjduită.

O voce (în centru): Aceste sânt chestiuni de drept privat.

Șt. C. Pop: Da, dar guvernul are datoria să intervină în favorul acestor oameni amăruși. Plângerile că li-se ia pășunea nu mai înceată, fiindcă trebuie să rupem odată cu trecutul și D-Voastră sânteleți în primul rând chemați să ne dați mână de ajutor la tămăduirea acestor rele. Noi ne-am purtat pretutindeni pașnic. Din partea noastră n'a aștit nimeni. Știți bine că noi nu aștăm împotriva ungarilor. Și dacă este în noi amărăciune împotriva ungarilor, vina sânt autoritățile cari reprezintă ungarimea și prigonesc poporul. Eu de multe ori a trebuit să stăruiesc în vorbiri mele ca acești funcționari fără suflet să nu fie considerați una cu poporul ungar, care suferă cași poporul românesc.

Eu am curajul să spun totul și să țin piept la toate. Aștept ca on. colegi deputați, cari vreau să între într'o eră nouă, să se convingă despre toate acestea și să nu se mărginească a da crezământ tuturor informațiilor de ziare, cari se nuzesc a ne prezenta ca dușmani jurați ai maghiarilor. Așa ceva nu-i adevărat. La noi există un astfel de sistem vechiu, care trebuie nimicit. Sistemul acesta e necazul comun al tuturor: al românilor, maghiarilor, slovacilor, și al tuturor cetățenilor din țara aceasta, pentru că nu se mai poate admite ca capii administrației, pretorii să fie adevărați pași turcești. Știu că există un țar muscălesc, dar la noi sânt atâți țari muscălești, încât oameni să scârbesc de astfel de funcționari crescuți în spiritul ca și cum n'ar fi ei la dispoziția poporului, ci poporul ar trebui să se închine lor.

În sânul funcționarilor s'a dezvoltat mania sportului. Fiecare umblă prin comitate la vânat. Fiecare are lipsă de teritorii de vânat și astfel n'ci unul nu și face datoria pentru care a depus jurământ. Acestea sânt rele cari trebuie sanate, atunci nu vom mai auzi astfel de lucruri.

În baza motivelor acestora, nu primesc proiectul de indemnitate.

Un document al vremii.

Senzaționala știre despre încetarea apariției ziarelor »Lupta« și »Poporul român« — căci mângălitura Popeștilor de tot solul nu mai este gazetarie națională — a avut darul să dezvăluiească multe lucruri, ce se șopteau, dar nu se puneau pe hârtie. Cu toții eram geloși de prestigiul partidului național, și nu eram de loc bucuroși să scormonim în murdăria care infecta până departe — mai cu seamă că nu există autoritate morală care să poată purta în cârcă atâta ticăloșie fără a se păta, sau fără a se scutura de ea, dela o vreme.

Conducătorii »Luptei« și »Poporului român« au înțeles aceasta și — cam târziu, adevărat — dar s'au izbăvit de beleaua birăuștă printr'un act de energie care am dori mult să nu rămână izolat. Prin urmare a acăpat lumea românească de o povară, poate acum răsufliă mai cu voie. Nu mai tremură de teama că într'o bună zi organele »oficiale« vor aduce articole burdiste, strecurate în foaie fără știrea redacției, că după reclama făcută dlui Babeș, la informații, va apare lauda științifică a onorabilului d. Șeghescu, și nici nu se mai înfioară la gândul că iar va trebui să reclame zadarnic numerele neprimite din »Lupta«.

Redactorii ziarului au scăpat și ei de vecinica primejdie de-a fi dați pe mâna procurorului pentru articolele înscrinate. Căci vecinic amenința soarta dlui Gheorghe Stoica asupra capului oricui publica două șire în »Lupta«. Asta se dovedește și prin următorul document, pe care ni-l trimite un prieten:

Mult onorate d le părinte (Lucaciu),

Aflu că Dv. ați mai avea oarecari nedumeriri cu privire la lucrurile pe cari Vi-le-am declarat ieri, și pe cari aud că dl Birăuș le-ar fi tăgăduit. În fața acestei stări de lucruri, dați-mi voie să vă mai repet odată declarațiile mele, fiindcă nu voiesc să plutească vr'o umbră de neîncredere asupra vredniciei mele de credință.

Prin urmare:

1. Dl Birăuș m'a îndemnat și ma sfătuit ca să nu primesc răspunderea pentru toate articolele ce apar în »Lupta«, ci să extralez pe autori lor în caz de proces.

2. În special în ceea ce privește pe d. redactor Ion Duma, instigațiile de mai sus s'au repetat cu privire la persoana D-sale.

Cred că șirele acestea vă vor asigura definitiv despre spusele mele.

Vă rog primiți, On. D. Părinte, expresia profundelor mele sentimente de stimă.

Budapesta, 17/VII. 1010 n.

I. Pescariu,

redactor responsabil.

Se vede că Birăuș căutase să infirme spusele redactorului responsabil (pe care, fiindcă nu era omul care să-i bată în strună, l'a dat afară din atilieri), și să mențină, pe cât se poate, situația imposibilă și imorală. Un gest energic însă a curmat-o.

Dar nu găsim în comunicatul al doilea, iscălit de dnii Dr. Vasile Lucaciu și Dr. Aurel Vlad. nici o aluzie, nici o indicație relativ la instalarea atelierului partidului național și la timpul în care se va urma cu tipărirea ziarelor »Lupta« și »Poporul Român«. Să se fi înfundat »lucrările cari sânt în curgere«?

Poate cineva dintre prietenii noștri să ne lămurască atât pe noi, cât și opinia publică, ai cărei bani nu pot rămânea în punga dlui Birăuș, mânăjită de arginți iui Burdea.

Croații păcăliți de ban

Ziarele coaliției serbo-croate publică punctele pactului dintre coaliție și banul Tomasich. Din acest pact reiese că banul s'agajat să înlătore pe șefii de secție, însuma refuză să-l înlătore pe șeful de secție dela justiție Aranicky care a păcăluit contra coaliției. În felul acesta el a promis și s'a dovedit că croații au avut tot dreptul de a provoca criza, spectându-se pactul.

Agram, 28 Iulie. Ziarele Sobobran și cret publică punctele tractului dintre coaliție și Tomasich încheiat astă iarnă în cembrie.

Punctele acestui pact sânt aceste:

1. Guvernul actual al banului Rauch și șefii lui de secție trebuie să plece.

2. Coaliția are să sprijinească guvernul lui Tomasich.

3. Guvernul să restabilească ordinea gală în țară.

4. Guvernul va aduce o lege electorală mai largă ca cea de azi, până când se creia definitiv legea votului universal.

5. Guvernul va aduce legi fundamentale constituționale, iar mandatele vacante de demisiune se cedează partidului.

În această ședință din Ianuarie Tomasich a declarat că reprezintă punctul de vedere al deputaților regatului croat și va prelua guvernului ungar să se puie în lucrul tuturor drepturilor limbii croate asigurate de lege, în senzul dorit de deputații croați.

Tot Tomasich a declarat că are să înlătore neajunsurile de sub Rauch. În ședință a făgăduit să restabilească ordinea între sârbi, așa cum a fost înainte de Rauch.

Din publicarea acestor puncte reiese că banul Tomasich a tras pe croați pe șefii de secție. Criza croaților a izbucnit tocmai pentru că banul nu a voit să înlătore pe unul din șefii de secție Aranicky, deși punctul 1 al pactului prevede asta în mod expres. Însuma croații au făcut dovada că banul este obligat să înlătore pe Aranicky, dar că el nu voiește. Prin publicarea pactului banul demascat și croații au obținut un succes politic.

Demisia lui Peiachevich

Contele Peiachevich, președintele clubului de liște croate a adresat vice-președintelui Mazuranich o scrisoare prin care arată, că demisiunea sa din postul său, pentru că criza ce a izbucnit pusă pe temă pur personală. (Pentru că criza era înălțurarea șefului de secție Aranicky, Red. Speră însă că deputații mai serioși vor reveni la Mazuranich l-a răspuns arătând motivele care l-au hotărât pașii croaților și întrebă pe Peiachevich, dacă insistă în demisia sa.

Peiachevich nu a răspuns încă.

Discuția convenției cu România.

— Ședința de Joi a Camerii. —

Ședința e prezidată de președintele Berzevic Albert. După aprobarea sumarului ședinței în care se votează proiectul recruților și în a treia citire.

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENC
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyady

Se intră în ordinea de zi: discuția convențiilor comerciale cu România.

Barcsay Andor (justhist) nu primește convențiunea, mai ales fiindcă guvernul nu face nimic pentru independența economică. Ce e înființarea băncii cu ziua de 1 Ianuarie 1911.

Kállay Ubul (kossuthist) primește proiectul și așteaptă de la guvern să facă ceva și pentru independența economică.

Szterényi Iozsef (fost secretar general al orașului) apără proiectul. Politica noastră economică din trecut a fost greșită. În loc să fi silit statele din Balcan să importeze de la noi, am făcut din ele concurențe. Polemizează apoi cu discursul de ieri al contelui Károlyi și cere desființarea vâmlor agrare mari.

Sándor Pál primește proiectul.

Serényi Béla (ministru de comerț) răspunde contelui Károlyi și roagă Camera să primiască această convenție pe care parlamentul român de mult a votat-o.

Sedința se ridică la orele 2 fără 10 m.

Alegerea dela Boroșineu.

— O întâmplare. —

Primum următoarele rânduri pe cari le publicăm spre a da glas și părții atacate:

Mult onorată redacțiune,

În numărul popular al ziarului d-voastră, Nr. 143 a apărut un articol sub titlul «A doua jalbă din Răpsig» subscrisă de «un răpsigan». În amintitul articol precum și în altul precedent, individul «un răpsigan» trage la întoială ținuta unor fruntași din cercul Boroșineu, dovedită la alegerea deputatului dietal din 1 Iunie a. c.

Pentru orientarea publicului cititor și pentru restabilirea adevărului vă rog, ca să-mi publicați în estensiunea întreagă deslușirea prezentă.

Fiind acuzat în număr popular, vă rog ca și scuză să o publicați în număr popular și anume, în proximal număr. Dacă toți tac și nu răspund învinării ce li-se impută, eu nu voi tăcea, fiind și eu bănuț, iar de alta parte pentru că mă simt calomniat în ambiția mea națională pe care nu o dau schimb nici pentru întreaga lume. Mă surprinde foarte inmodestia individului «un răpsigan». Au poate-se închipui mai mare păcat strigător la cer, decât a ataca pe cineva în ce are mai scump, în reputațiunea sa națională fără dovadă și în totală lipsă de convingere? Peste combinările, candidările și întorcăturile obvenite înainte de alegere sînt silit a trece la ordinea zilei. Cu mult mai mult țin la cauza națională decât să n'o fac aceasta, deși aceasta este cauza adevărată a pierderii cercului nostru.

Ținuta mea a fost următoarea: a venit dl. Vasile Lucaci în ziua primă la Cermei și Luncă. Timpul a fost foarte nefavorabil încît în Luncă nu ne-a succedat adunările. Observ că întreg turneul a durat numai 4 zile. În Cermei l-am primit ca pe un adevărat apostol național, martori pot să-mi fie cei 40-46 intelectuali, domni și dame cari l-au însoțit la Cermei.

După masa comună aranjată pentru toți în onoarea candidatului în casa mea, i-am pus la dispoziție împreună cu frații Chera trei casele (trăsuri) pe restimpul turneului. Eu l-am însoțit în toate comunele din cerc, ținînd alături de alți fruntași vorbiri îndemnătoare. După sfîrșitul turneului fieștecare ne-am reîntors la vetrele noastre.

Am vorbit cu fieștecare alegător în mai multe rânduri și i-am rugat să voteze cu candidatul nostru. Pe stradă pe unde i-am întîlnit, în tot locul am vorbit cu ei. Am pus în mișcare rudeniile fieștecărui alegător, am influențat asupra lor în tot chipul... Știind însă, că mulți din alegătorii din Cermei și Somosches sînt arendatorii baronului Solymosy, deci obligații lui cari umblau ei șubașiți din casă în casă la ortacii lor șubași, îndemnîndu-i să nu voteze cu românii, căci n'au nici o dobîndă dela românii, ci să voteze acolo unde capătă bani, iar cei liberi adecă, cari nu sînt în obligo față de baronul Solymosy sînt aplicați a se vinde, ceia ce le-am spus în față la toate ocaziunile binevenite, am aflat de bine a trimite cortez plugari în toată Lunca. Am eugetat că prin cortez plugari voi face mai multă ispravă, durere însă nici să nu mi-a succedat.

În presara alegerii, iarăș am vorbit cu toți ai mei. Am observat că toți așteaptă după bani. Aproape toți mi-au promis, că vin cu mine. Durere, dimineața cea mai mare parte au trecut în tabăra contrară trimițîndu-mi vorbă, că după ce vor pune mîna pe bani, la urmă vor trece la noi. N'au trecut însă, căci după cum se vorbește, banii i-au căpătat numai după votare.

După toate aceste rog publicul cetitor să judece dacă am satisfăcut sau ba datorinței mele de român?? Cari din cei cu gură mare au făcut mai mult?

Vezi individule din Răpsig, trebuia să te convingi mai înainte și să cunoști poporul din Luncă, pe cari d-ta-l numești de «țigani negri». Oare sufletul d-tale nu e mai negru ca fețele lor? Poporul din Luncă altcum e bun dar e fără carte și fără conștiință națională și tremură după cîștig.

Nu întotdeauna intelectualii, conducătorii sînt vina, ci sînt cazuri excepționale cînd poporul e de vină. Știe poporul că e păcat a se vinde și a auzit aceasta, — dacă nu dela conducătorii lui firești, dela preoți, — dela deputat și dela alții, cu toate aceste bucuos se scuză, inferînd conducătorii. — Unii vor zice, eă în asemenea locuri s'a perdit încrederea în conducători, Presupunerea aceasta cade de sine, de-oarece nici unul nu votează cu contrarul din ura conducătorului, ci toți votează pentru bani, deci banul și nu neîncrederea în conducători e vina.

Eu cunosc conducători cari foarte puțin au lucrat pentru cîștigarea voturilor cu toate aceste aproape toate voturile l-au urmat. La din contra, cunosc conducători cari ziua și noaptea s'au luptat din răpuzeri și abia au adus o parte din alegători cu sine. Oare căruia se cuvine mai multă recunoștință? Celui ce fără nici un merit a condus mulți alegători fiind poporul bun, sau celui ce după multă trudă abia a condus cîțeri voturi fiind poporul prost?

E la ordinea zilei bruscare în preoți în general, ceea ce am ferma convingere, că numai ruinare poate produce. În acest mod ne putem înstrăina, dar nici de cum nu apropiem. Observ însă, că față de toți se scrie cu oareșcare rezervă, numai față de tagma preoțească se scrie fără perde. Poate pentru că preoția e căpătîiul intelectualilor? nu știu, una știu că am constatat cu durere că unii intelectuali află plăcere în debăgarea preoției. Mulți preoți au fost pe nedrept țirîți chiar ș'acum după alegerile din urmă și iarăș mulți intelectuali civili cari n'au desvoltat nici o activitate au fost cruțați.

Afirmi individule din Răpsig, că împreună cu alți fruntași din cerc și eu am votat au Lucaci, dar și eu am lăsat poporul să voteze cu baronul? — deci presupuni că cu știrea mea au votat? Prin prezenta te provoc să documentezi dacă ești om de omenie! Dacă ești vrednic de a ataca, fii vrednic de a documenta, la dincontra trebuie să fie vrednic de a răbda. Răsplata mea dela alegerea baronului e, că mi-o interzis atît mie cît și fraților Chera chiar și trecerea prie pusta lui la economia noastră din Tămând. Toată lumea poate trece prin pusta baronului Solymosy, numai noi nu.

Oare nu pentru ținuta noastră românească s'a făcut interzicerea aceasta? Poate și te convinge! Și vei afla chiar și din împrejurarea aceasta, că presupunerea d-tale e falsă.

Te încredințez individule din Răpsig, că pe mine nimeni nu mă poate cumpăra — și cînd ar repăși toți românii din partidul național încît numai d-ta și eu am mai rămănea ș'atunci eu numai după d-ta aș urma.

Imi pare rău că nu te-ai iscălit să te cunosc, ce pană ești? Ce merite naționale ai? Pe ce bază îți arogî dreptul să scrii despre aceia, a cărora care nu ești vrednic a le deslega? Oare nu ești cel ce sub alt nume și în «Lupta» ai timbrat pe toți fruntașii din cerc? Au suferi de mîncărime de scris în jurnale? Oare nu ești cel ce nici n'ai votat cu candidat național? Cel ce un pas n'ai făcut în interesul candidatului național? Cel ce ai propus bolcotarea «Tribunilor»? Cel ce ai încercat a te impune de candidat? În acest mod voești să-ți verși veninul?

Îți recomand de altădată să te convingi și să rumegi ceia ce pui pe hîrtie, să scrii mai fin să nu strici gustul cetitorilor; iar dacă nu știi lasă peana pe sama celui ce știe, iar d-ta la ferăstrău poate îl vei ști mînul mai bine.

La fine încă odată te provoc, că dacă știi că

și eu am vîndut alegătorii din Luncă, să documentezi! căci la din contra te declar de un porc de căne.

Dermei, la 24 Iulie 1910.

Dimitrie Popovici,
preot român.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 28 Iulie n. 1910.

— **Inundațiile din Solnoc-Dobâca.** Uriașa catastrofă care a căzut asupra comitatului Solnoc-Dobâca și a pustiit ceasuri întregi recolta și pometurile de pe valea Someșului, s'a început Duminecă după amiază. În Dej încă s'a deslănțuit viforul cu putere, smulgînd arborii de pe marginea trotoarelor cu rădăcini cu tot. Grindina de mărimea nucilor a alungat toate vietățile la adăpost și a redus la cantități disparente nădejile ce puseseră țaranii în anul acesta.

Cele mai mari jertfe însă au fost seccate dintre oameni, căci singură comuna Dobric are aproape trei-zeci de înecați. Mulți au rămas greu răniți din lupta contra apelor. Dintre victime au dispărut până acum fără să poată fi descoperite unsprezece cadavre.

— **Pentru nenorociții din Băuat** am mai primit dela:

Iosif Vuculescu, Șepreuş — — — Cor. 20—
F. A. Degan, comers. Fiume — — — 4—
Silasi Poli, servit la Dr. Onișor, Bistrița — — — 2—

Total: Cor. 26—

Sumele de până aici: 540528

Total: C. 543128

— **Pentru inundații din Caransebeș.** Societatea muzicală română «Hora» din Craiova a trimis episcopului M. Cristea din Caransebeș pentru inundații din Banat suma de 200 coroane în două rânduri anume: 150 coroane, produs al concertului dela Craiova în 28 Iunie a. c. și 50 coroane produs al concertului dela Severin 3 Iulie a. c.

— **Di Vasile Goldiș ospătat de primarul din Vinești.** Raporturile de simpatie și dragoste vie ce s'au stabilit între românii din cercul Radnei și fostul lor deputat dl. V. Goldiș nu s'au șters cu tot nesuccesul dela alegere. Aceasta s'a văzut și Dumineca trecută.

Luminat de un gând frumos, bravul primar din Vinești, Nicolae Birlea care la alegerile trecute a înfruntat cu o dărză mândrie teroarea stăpînirii, a poftit pe Duminecă la casa și masa sa pe domnul și d-na Goldiș, dorind astfel să facă în numele său și al sătenilor din Vinești cât mai curînd mărturisirea despre nădejdea lor nestinsă de a putea smulge din mîna dușmanilor cu prilejul celor mai apropiate lupte, steagul ce ni-s'a răpit acum cu armele celei mai negre nelegiuiri. Dl și dna Goldiș au fost însoțiți de d. și d-na Dr. Romulus Velici și dd. I. B. Păcurariu și Ioan Montani.

În casa preascinstiului primar au fost primiți cu acea căldură și alipire înduioșătoare care tîlmăcește neșarmurita încredere

REYAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostas și icoane sînte etc.

Lucrează iconostas, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Prețcurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

a țaranilor noștri în conducătorii lor firești. Prezența dlu. Goldiș în comună a făcut să mai curgă odată lacrimile de durere ale înfringerii dela Radna. Legătura nemeșteșugită, sfântă și vecinică dintre popor și conducătorii lui s'a adeverit acum mai mult, în ciuda dușmarilor noștri cari cearcă să o nimicească prin hulă și ocară la adresa fruntașilor noștri români și noi ne punem în această legătură încrederea și întărirea nădejdilor noastre de bine.

— **Un glas de durere.** Ni-se scrie: Starea tristă și pericolul în care se află unele școale din Zărand, după cum s'a scris în »Telegraful Român» — este adevărată.

Școli comunale și iar școli comunale. Dar cine să fie cauza? Dacă am da o pe față mulți ar roși poate, ar da alarma cu mil și mil de scuze.

În comuna muntoasă Bulzești cu 500 copii obligați la cercetarea școlii se vor înființa 7 școli comunale cu 7 învățători. Ministerul a ordonat ca să se înființeze numai decît (din oficiu) acele 7 școli comunale, cu atât mai mult cu cât susținătorul școlii din Bulzești nainte de aceasta cu 12 ani a fost provocat în mai multe rînduri ca să edifice școala, dar nici de prezent nu este speranță de a se edifica școală confesională. Ce lucru de rușine pe o comună așa mare. Dar măritul Consistor din Sibiu ce zice la aceasta?

Preoții de-acolo sînt oameni bătrîni, directorul școlar are 60 de ani preoție. Capelanul ales a părăsit parochia în anul 1900. Unde-s conducătorii, unde e neșgia etc.

Amar vouă bulzeșteni, oameni slabi, mai bucuros susțineți 7 școli comunale decît 1-2 școli confesionale.

Perirea Ia Izrael!

— **O răzvrătire în armata turcă.** Din Salon se anunță: O răzvrătire a izbucnit printe soldații condamnați să lucreze drumurile lângă Strumnița. Un detașament al gărzii a intervenit. 4 răzvrătiți au fost ucși, 8 grav răniți. 8 instigatori au fost arestați.

Acești soldați făceau parte din trupele îndepărtate din Constantinopol pentru revoltă.

— **Astra la Ohaba.** Secția XI Blaj al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, își va ține adunarea generală cercuală la 2 August n. 1910, sărbătoarea sfîntului proroc Iie, în comuna Ohaba.

După prînz la orele 3: vizitația expoziției de lucruri de mîna în școală și distribuția premiilor.

La această adunare sînt invitați toți membrii Asociațiunii și pe cel ce doresc înaintarea poporului român.

— **Reforma calendarului.** Congresul internațional al camerilor de comerț, care s'a ținut la Londra, s'a ocupat între altele și cu reforma calendarului. Astfel congresul a adus hotărîrea de a propune tuturor guvernelor ca să fixeze sărbătoarea Paștilor în prima Duminică după 4 April sili nou.

Dintre proiectele de reformă a calendarului, cel mai practic a fost considerat acela al profesorului Grosclande din Geneva.

După acest proiect sărbătoarea anului nou, fiind considerată ca sărbătoare politică, trebuie scoasă din numărul zilelor calendarului.

Numărul zilelor celexalte ale anului să se împartă în patru părți egale. Fiecare sfert de an ar avea în chipul acesta câte trei luni, dintre cari două au 30 de zile, iar a treia cu 31 de zile.

S'ar egala în chipul acesta și numărul zilelor lui Februarie.

Aceasta împărțire a anului ar mai preveni și avantajul că aceeași dată a lunii ar cădea totdeauna în același zi a săptămînei, ceea ce ar contribui la înlăturarea greșelilor de dată atîta de frecvente, cari cauzează de multe ori pagube însemnate comerțului.

Congresul a primit acest proiect hotărînd să lupte pentru introducerea acestei reforme a calendarului.

— **Advocat român în Alud.** Primim avizul următor: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Alud (Nagyenyed. Szentkivály u. 6). Cu toată stimă: Dr. Ioan Moldovan, avocat.

— **Albumul Bunea** a apărut într-o minunăție execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe culori, după originalul pictorului nostru F. C. Domșa. Urmează, numai decît la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru culori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole: I. Moartea. II. Jalea neamului. III. Funerariile. IV. Postum. V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria merelui nostru Bunea. Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritatului bătat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru nesbonați 7 cor.

Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimite cu rambursă. Acela dintre stimai abonați, cari ar dori să nu li se ramburseze, sînt rugați să anticipa prețului de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare! Comandele se pot face la Adresa: Albumul Bunea — Blaj (Balázsfalva) sau Librăria semîn.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN
? :: Szabadság-tér No. 3. ::

ECONOMIE.

Plata grânelor din Arad-Non

5 Iulie 1910.

S'a vîndut azi	
grîn 200 mm.	8.50— 9.—
orz mm.	5.30— —.—
ovăs mm.	6.30— —.—
secară mm.	6.50— —.—
păpușoi 200 mm.	5.30— 5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kil

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kilgr. a fost următorul:

Oriz non	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albel — — — —	20 » 70
De Pesta — — — — —	20 » 50
Bănățînesc — — — — —	20 » 40
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitate I. — — — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I. — — —	12 » 75
Ovăs de calitate I. — — — — —	14 » 95
Oucruz — — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare: 10—20 fil. porto:

Bolcaș Lucian, Năvăliri barbare. Nuvelă

C. Tutoveanu. Albastru.

Ioan Adam. Aripă tăiată

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I

N. Iorga » » » » vol. II

N. Iorga: Les dernières elections en Hongrie et les Roumains. (Iuliu 1910) 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Convorbiri Literare à 1.75 + 10 fil.

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie . . . . .

Dr. E. Babeș: Diazoza . . . . .

A. Cosciuc: Nutrirea animalelor de casă

(op. premiat) . . . . .

A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » » » v. III și IV.

Biblioteca Lumina à 30 fil + 5

Nr. 1 Em. Gârleanu, Trei Vedenii.

Nr. 2 H. de Balzac, Călăul, traduce

de A. Mândru.

Nr. 3 Ion Agârbiceanu, Prăpastia.

Dr. Vasile Suciș profesor, Hipnotism și Spiritism. Studiu critico teologic 1

50 fil.

Poșta Redacției.

A. G. (R. S. Mihai). Adresa e Ștefan B. Brăila, Str. Regală 43

Dr. S. Proca (Sibiu). Va apărea mâine, numărul de azi fiind numărul popular.

Dej Vă mulțumim pentru lămuririle prețelor. Apreciam motivele Dv. nobile și vom ține seamă de ele.

C. M. (București). Vă mulțumim și așteptăm să ne scrieți.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și com.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii »VIITORUL« societate pe acțiuni Ocna-Sibiului publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedescă cu atestat că au absolvit o școală superioară de comerț cu examen de maturitate și

2. Să posedă pe lângă limba maternă cel puțin limba maghiară în scris și vorbire.

Salariu 1200 cor. anual și tantiema statutară.

Cererile au să se înainteze până cel mult în 15 August 1910.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Reflectanții cu praxă vor fi preferați.

După un an de probă urmează definitivarea.

O c n a, la 12 Iulie 1910.

Direcțiunea.

Josef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment. Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

Imprumuturi ieftine

Orice cheltuieli se mijlocesc pe moșii cu amortizație pe lângă 4^{1/2}% la 10—65 ani, și poveri mai scumpe vor fi scoase după etalonul de mai sus.

Orice mașini agricole, fabricații de prima mână și cea mai nouă construcție, ca mașini de treierat cu vapor, benzină și ulei brut (noui ori folosite) apoi mașini de sămănat, înturat, mori cu vapor, benzină, olei brut și jilipuri, pe lângă plătire avantajoasă rate și fără urcare de preț.

Vânzare și cumpărare de moșii, mori, brici, case etc. etc.

Agentura generală pentru comitatul Arad, Banat, Bacibodrog, Timiș, Torontal și Caraș aparatului »IDEAL« pentru acetilena,

Werner & Schnanzer din Budapesta, cu mână frumoasă și suportabilă și cu mână garantat cea mai simplă și mai sigură.

La chemări în provincie se trimit funcționari.

Agentei cinstiți pentru țară se caută pe lângă onorar.

Agentura generală comercială **Palmert Mátyás,** Cluj (centru) Prinz-Eugen gasse Nr. 3. (lângă cuțitarul Koch).

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori o vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e. :

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

În ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință Pentru toate lucrurile mele sau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra împrejurărilor, că chiar buna evuiință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumățeze

Rog bunăvoința în special a onor. officii și comitetelor parohiale.

Cu tot respectul semnez

I. Iuliu Bosioc,

sculptor și auritor în Berliște, poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

de sticlă prima calitate, azuriu Cor. 38.—

de masă „ „ „ 40.—

de Rizling prima calitate „ 44.—

mai bune vinuri vechi, culoare azurie

48.—, 50.—, 56.—, 60.—. Vinuri:

Cor. 44.—. Vin roșu (Bikavér) 50,

90.— de hecto.

vinurile se expediază în butoaie de fier, începând dela 100 litre de orice

serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

producător de vinuri în Șiria (Șiria, Arad m.)

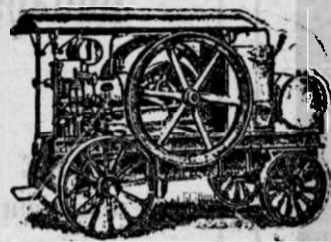
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló Jstván és Társa

Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc.

Cereți prospecte. — Expediție gratuită.

— Corespondență în limba română. —

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului, un atelier de : tâmplărie : (măsar) unde efectueiesc ori-ce lucrări ce se țin de branșa aceasta, totfelul de mobile, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez

Cu stimă :

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștințios. —

Credit pe ipotecă, pe schimb
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

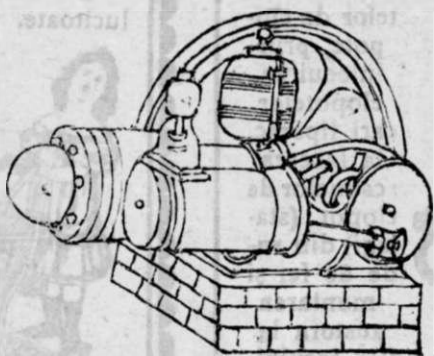
A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

ANUNȚURI!
se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunet«.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică.

Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuielă, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEDIN—SZEGED.

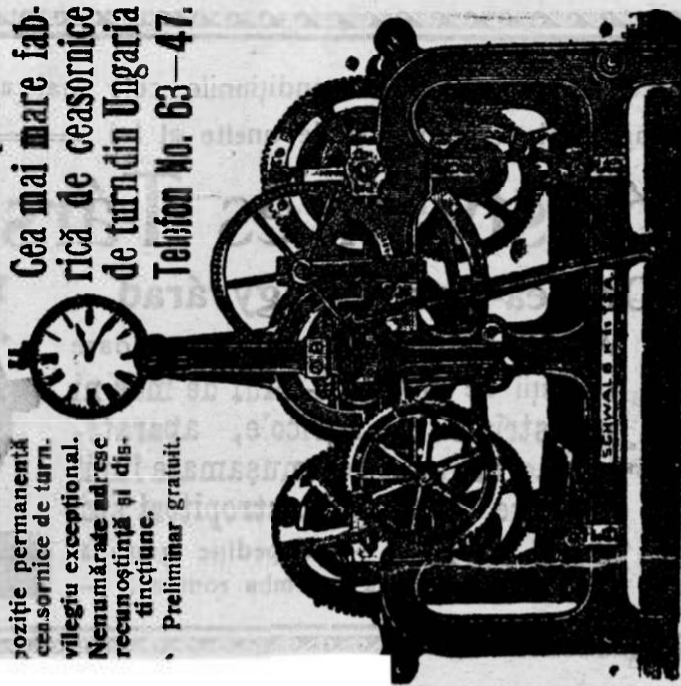
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

CHWALB KÁLMÁN ÉS TÁRSASÁGA
BRICA DE CEASORNICE DE TURN
UDAPEST, VII. Dembiszky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63-47.

Prezintă permanentă
 ceasornice de turn.
 privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese
 recunoștință și dis-
 tincțiune.
 Preliminar gratuit.

și fauri.

În țara noastră
 fabricăm cu piciorul
 bricanti și vânzatori
 1, Kölcsey-u. 67.

din țara noastră.

NGZ

János, Győző Gyula.

ul și pompe
 Budapesta.

ngó-u. 6/B.

(pompe de vama veche).

Se angajază
 să toarne
 clopote cu
 garanție 20
 de ani, la
 turnarea din
 nou a clo-
 potelor ore-
 pate, la tran-
 sformarea
 clopetelor
 vechi, cu co-
 rine noi de
 țuvărit din
 fier, precum
 și pentru ar-
 monia sune-
 telor de clo-
 pote, prin
 înlocuirea
 clopotelor
 cari lipsesc,
 la facerea
 caunelor de
 clopot (sta-
 lagi) din ru-
 de de fer și
 montarea
 austora la
 fața locului.

Condițiuni de plată favorabile. Proiect de budget la dorință gratuit.

**Societate pe acțiuni pentru aparate
 și mașini industriale. Műszaki és gépipari
 részvénytársaság.**
 Budapesta, VII., Vörösmarty-u. 19/b.

Recomandă:

MOTOARE de olei brut **MOTOARE CU BENZINĂ**
 cea mai sigură și mai ieftină cu acumulator și reglată
 putere motorică. precisat.

Locomobile cu olei și benzină.
Mașini agronomice.

MOTOARE INDUSTRIALE **INSTALAȚII DE GAZ**
 indispensabile pentru meseriași cheltuială la cias 1 1/2-2
 și agronomi. bani.

Instalații de mori.

Mașinist diplomat nu e de Se poate instala ori
 lipsă, oricine le poate manua. focul e exclus.

Prețuri și condițiuni de plătire convenabile.

Liste și prospecte de Comandele din provincie
 prețuri la dorință tri- se execută prompt și
 mitem gratuit. cea mai mare punctualitate

Toate comenzile sunt a se adresa la firma de mai sus.

Gramofone și plăci
Aprinzători original „Imperator”
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin
 în marele magazin de fabrică
 a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

= Noul arii românești, à fl. 1.50.
 3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7.50. 12 buc. fl. 14.
 Cereți gratuit prospectul de prețuri.
 Se caută revanzători.

Mașina de spălat

„WELT WUNDER”

este bucuria fiecărei femeie econoamă bună; albiturile
 lângă cea mai mare cruțare și lucru ușor copilăresc, devin
 lucitoare. 75% economisire de timp, bani, încălzit și apă

Fără chlor! **Fără apă**
Fără ajutor! **Fără putere**
Fără frecare! **Fără învârtire**
Fără terpenină! **Fără cald**

Prețul 40.- Cor.

Cereți îndată prospect gratuit

WILHELM OBERMAYER

Mediaș—Medgyes Nr. 8. (Transilvania)

La trimiterea înainte a cor. 4
 mașina se expediază înainte

Frații Burza

Nr. telefonului 604.

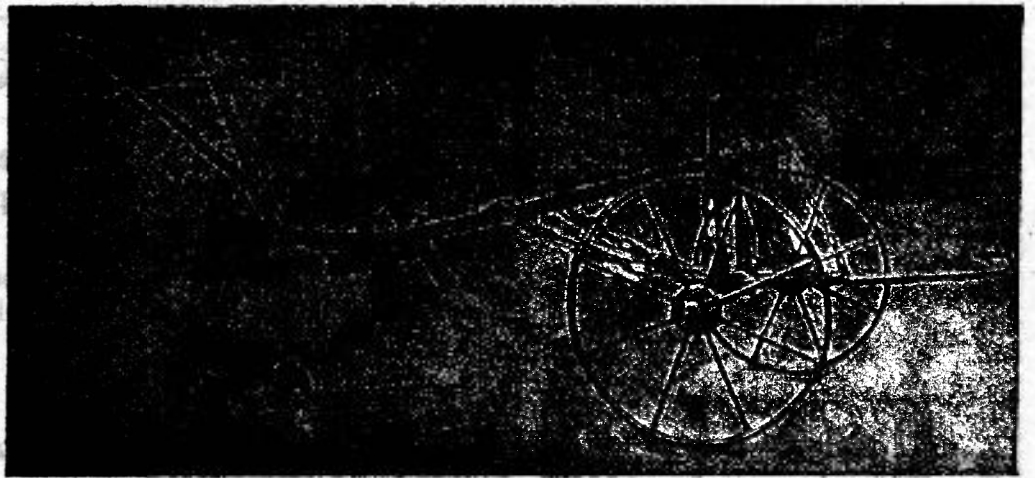
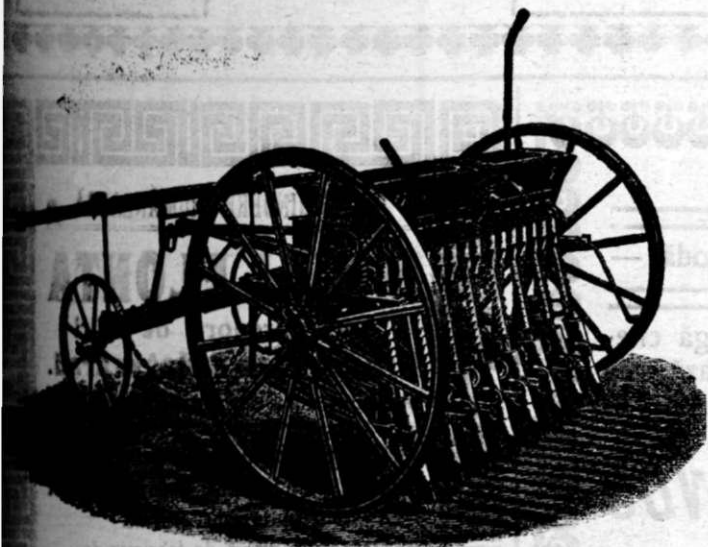
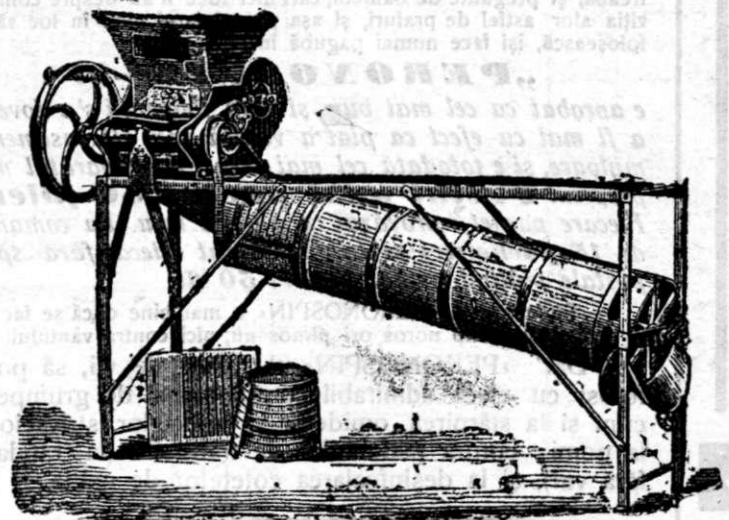
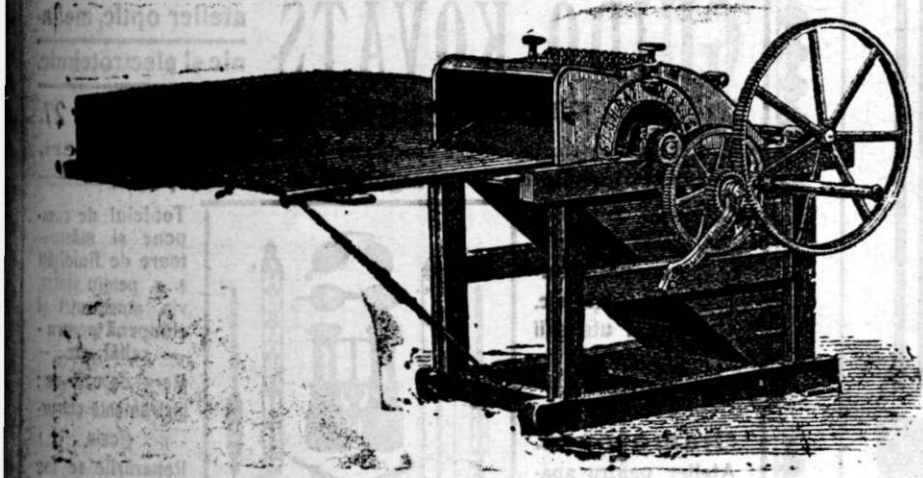
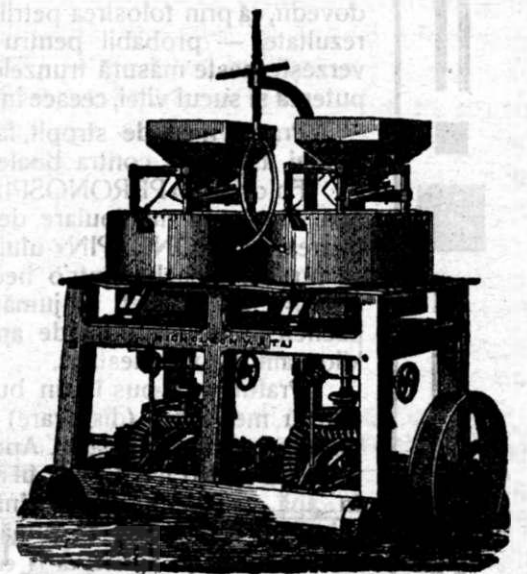
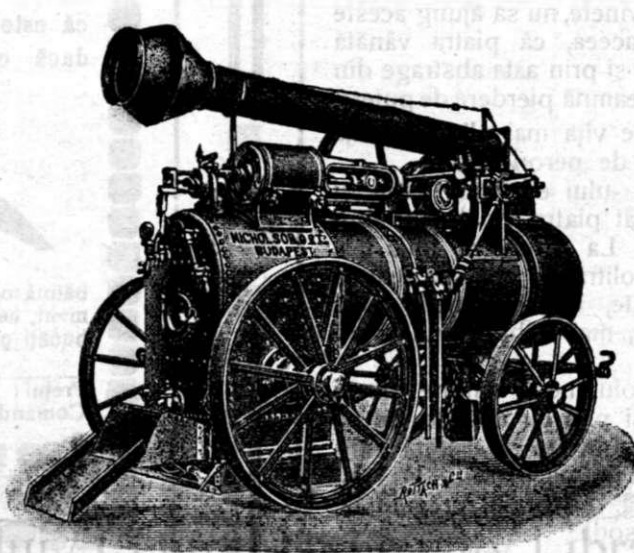
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Comandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicolson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru prierea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Corneliu Demeter

:: apotecar ::

Orăștie (Szászváros) lângă bis. ev. ref.

PERONOSPIN

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos contra peronosporii, la stropirea viilor. De 9 ani este în folosință cu cel mai bun succes.

Prin întrebuințarea »PERONOSPIN«-ului, vița va fi hotărât mai fzumosă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu s'ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vînată verzește peste măsură frunzele, și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceace înseamnă pierdere de putere.

Pravul meu de stropit, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Folosirea »PERONOSPIN«-ului e și mai ieftin și mai simplu în manipulare decât piatra vînată. Întrebuințarea »PERONOSPIN«-ului: La stropirea întâi e a se pune un pachet într'o hectolitru de apă. La a doua stropire un pachet și jumătate, iar' la a treia, două pachete la o hectolitru de apă, mai trebuie pus și un kilogram de var nestâns.

Praful va fi pus în un butoiu menit anume numai pentru mestecare (disolvare) și plin cu apă. În câteva minute praful să disolvă. Apoi butoiul să clătină bine. Așadar »PERONOSPIN«-ul nu trebuie mărunțit ori topit în apă caldă, ca piatra vînată. La praful pregătit de mine nu e iertat să se pună sodă.

Fac atent pe fiecare, ca la cumpărarea de astfel de prafuri, să fie precaut, căci în comerț să vînd adese prafuri de nici o treabă, și pregătite de oameni, cari nici idee n'au despre compoziția alor astfel de prafuri, și așa proprietarul viiei în loc să-și folosească, își face numai pagubă în viie.

»PERONOSPIN«-ul

e aprobat ca cel mai bun și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vînată sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai leznez. E preparatul meu propriu. **Prețul unui pachet 50 filleri.** Fiecare pachet e provăzut cu numele meu. La comanda de 15 pacheturi se trimite francat adecă fără spese postale plătind numai 7 cor. 50 fl.

Stropirea cu »PERONOSPIN« e mai bine dacă se face în zi senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vîntului.

Dar' »PERONOSPIN«-ul, afară de vii, să poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stărpirea omidelor și insectelor stricăcioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

Internat nou în Lipova-Lipp

Se atrage atențiunea onoraților părinți că în anul 1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supavă generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățămîntului, corpului profesorial, pecând a sanitară va fi încredințată medicului orășănesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrîns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Cei cari se vor prezenta până la 15 August vor fi primiți.

Prospecte trimite la cerere

A Lippai Diák-Otthon Igazgató
Lippán.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel, coase rele sau moi nu se găsește între ele. Pentru trîncia noastră bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rînd.

Comandele se pot face prin trimite banilor înainte sau pe lângă rînd.

Lengyel Testvérek magazin de
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

GUIDO KOVÁTS

atelier optic, me
nic și electrotehn

SIBIU—NAGYSZEBEN, Heltauergasse Nr. 27

Recomandă depozitul bogat asortat de ochelari și zwickler
lornete de aur și argint, duble, nickel și plumb.

Cele mai fine lornete
campestre și telescoape fran-
ceze de operă etc.
Aparate și utensilii
fotografice.

Barometru și
Termometru.

Gramofone.

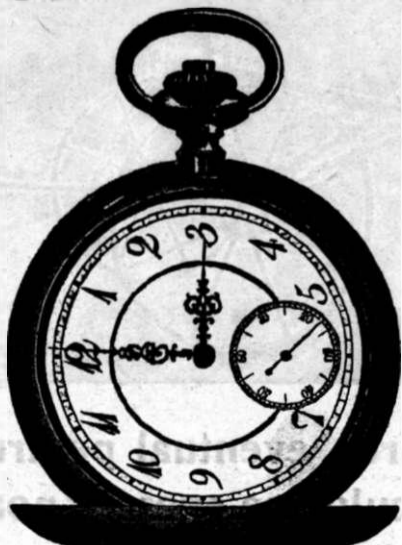
Atelier pentru aparate
fizicale pentru
— școală etc. —

Tot-felul de
pene și
toare de flutur
ș. a. pentru vin
vin, must, oțel
cumpenă pentru
— zahăr. etc.

Mare depozit de
instrumente chir-
urgicale.

Reparările se
prompt și
Serviciu conștinț

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

Juvaericale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu

provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

INTREPRINDERE ROMĂNEASĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad
Stabilimentul și cancelaria Perece-

Primește: plănuierea și zidirea de
serici, școală, case notariale și a
felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de
cement, comande se primesc.
Magazin stabil de pietrii artificiale
pentru morminte. Prospecte gratis.